

Ansökan om dispens från regler om dygnsvila för brandmän, stf styrkeledare och styrkeledare som tjänstgör enligt Allmänna bestämmelser och Bilaga R

Region Gotland ansöker om dispens från regler om dygnsvila för brandmän, ställföreträdande styrkeledare och styrkeledare vid räddningstjänsten som tjänstgör enligt Allmänna bestämmelser (AB) och Bilaga R.

Till denna ansökan bifogas de uppgifter som begärs i bilagan till SKR cirkulär 23:42:

- Uppgifter som ska lämnas i samband med begäran om dispens
- Protokollsutdrag med regionstyrelsens beslut
- Protokoll från MBL-förhandling
- Riskbedömning

Regionens kontaktperson i detta ärende:

Linda Ehrlin Sjöberg

Telefon: 0498-26 97 39

E-post: linda.ehrlin-sjoberg@gotland.se

Inledning

Region Gotland har förståelse för vikten av att följa den skyddslagstiftning som EU:s arbetstidsdirektiv utgör, i syfte att värna medarbetarnas arbetsmiljö och hälsa. Samtidigt innebär de justerade kollektivavtalen att verksamheten ställs inför betydande utmaningar, då både arbetssätt och schemaläggning behöver anpassas.

Räddningstjänsten har idag en beviljad dispens som möjliggör arbetspass om upp till 24 timmar under helger. Region Gotland ansöker nu om att under en avgränsad period utöka denna dispens till att även omfatta vardagar under sommarperioden juni–augusti.

Bakgrunden är en aktuell personal- och kompetensbrist till följd av pensionsavgångar och medarbetare som lämnat verksamheten, samtidigt som nyrekrytering inte har kunnat genomföras i tillräcklig omfattning. Under sommarperioden förstärks denna situation ytterligare genom semesteruttag och begränsad tillgång till kvalificerade vikarier.

Mot denna bakgrund finns ett behov av ökad flexibilitet i arbetstidsförläggningen för att säkerställa en stabil bemanning och upprätthålla nödvändig operativ förmåga.

Bakgrund

Region Gotlands ansvar enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) innebär att räddningsinsatser ska kunna påbörjas inom godtagbar tid och genomföras effektivt. Det förebyggande arbetet ska bidra till att skydda liv, hälsa, egendom och miljö.

Ett särskiljande drag för räddningstjänsten är att verksamheten dimensioneras utifrån krav på beredskap snarare än genomsnittlig arbetsbelastning. Händelser som kräver full kapacitet inträffar relativt sällan, men när de gör det måste organisationen ha förmåga att agera omedelbart och med hög effekt. Detta innebär att det under delar av arbetspassen finns möjlighet till återhämtning, samtidigt som beredskapen måste upprätthållas.

Gotlands ö-läge förstärker dessa förutsättningar. Möjligheten att snabbt tillföra förstärkningsresurser från andra kommuner är begränsad, vilket ställer krav på en hög egen förmåga inom flera kompetensområden. Verksamheten behöver även kunna upprätthålla ledning lokalt vid störningar i externa system.

Uppgifter som ska lämnas i samband med begäran om dispens

1. Ange om begäran avser avvikelse från AB § 13 mom. 5 eller bilaga till AB och i så fall vilken

Begäran avser AB och Bilaga R.

2. Vilken verksamhet och vilka delar av verksamheten är aktuell/aktuella för begäran av dispens?

Dispensen omfattar medarbetare inom räddningstjänst och olycksförebyggande arbete vid en brandstation i Visby. Stationen ansvarar primärt för Visbyområdet men upprätthåller även specialistkompetenser som används i hela regionen.

Av cirka 50 medarbetare berörs 36 som tjänstgör enligt Bilaga R.

3. Vilken/vilka yrkesgrupp/yrkesgrupper är berörda av begäran om dispens och hur många arbetstagare i dessa grupper skulle beröras?

Berörda yrkesgrupper är styrkeledare, ställföreträdande styrkeledare, brandmän samt vikarierande brandmän. Dispensen omfattar även timanställda och sommarvikarier som tjänstgör under semesterperioden.

4. Beskriv hur verksamheten är bemannad och hur belastningen ser ut

Verksamheten bedrivs i fyra skift med 14 arbetspass under en fyraveckorsperiod. Vardagar innehåller dag- och nattpass, medan helger bemannas med 24-timmarspass.

Schemat justeras löpande för att hantera sjukfrånvaro, vård av barn, kompetenskrav samt deltagande i utbildningar, tillsyn och utvecklingsarbete. Medarbetare deltar i både operativ verksamhet och i uppdrag kopplade till förebyggande arbete, utbildning och samverkan.

5. Beskriv om det finns specifika faktorer kopplade till tredje man

Räddningstjänsten är en central del av samhällets trygghet och ska säkerställa ett tillfredsställande skydd för boende, verksamma och besökare på Gotland. Verksamheten påverkar därmed direkt tredje man och kräver hög tillgänglighet och kompetens dygnet runt.

6. Andra faktorer som påverkar bemanning

Det råder nationell brist på utbildade brandmän. Rekrytering till Gotland försvåras ytterligare av geografiska förutsättningar och krav på etablering på ön. Ny personal kräver dessutom en längre introduktionsperiod, vilket begränsar möjligheten att snabbt ersätta erfaren kompetens.

7. Geografiska förutsättningar

Gotlands storlek och ö-läge innebär långa pendlingsavstånd och begränsade möjligheter till extern förstärkning. Detta påverkar både rekrytering och bemanning.

8. Andel aktivt arbete under jour

Störningsnivån under jourtid är låg (cirka 1,7–2,7 %), vilket innebär att det finns goda möjligheter till återhämtning under arbetspassen.

9. Förväntad belastning

Ansökan avser juni–augusti. Belastningen förväntas vara i nivå med tidigare år, men påverkas av säsongsvariationer med fler människor på ön och en högre riskbild.

Begränsade möjligheter till extern förstärkning innebär att verksamheten måste vara uthållig över tid, även vid längre eller samtidiga insatser. Parallellt ställs ökade krav kopplat till utvecklingen av det civila försvaret.

10. Vidtagna åtgärder

Ett omfattande arbete har genomförts för att anpassa scheman och arbetssätt till gällande regelverk. Trots detta kvarstår utmaningar kopplade till sommarbemanning och hantering av uppdrag utanför utryckningsverksamheten.

11. Skäl för dispens

Region Gotland har idag en beviljad dispens som möjliggör arbetspass om upp till 24 timmar under helger. Denna ansökan avser en tidsbegränsad utökning av dispensen till att även omfatta vardagar under sommarperioden juni–augusti.

Syftet är att hantera en aktuell personal- och kompetensbrist, som uppstått till följd av pensionsavgångar och medarbetare som lämnat verksamheten, i kombination med att nyrekrytering inte kunnat genomföras i tillräcklig omfattning. Under sommaren förstärks situationen ytterligare genom semesteruttag och begränsad tillgång till kvalificerade vikarier.

För att kunna upprätthålla nödvändig operativ förmåga, samtidigt som semester kan beviljas och målsättningen om varannan helg ledigt i möjligaste mån upprätthålls, krävs en ökad flexibilitet i arbetstidsförläggningen. Arbetspass om upp till 24 timmar utgör i detta sammanhang en förutsättning för att skapa en stabil och sammanhängande schemaläggning.

Den begärda utökningen av dispensen är en tillfällig och proportionerlig åtgärd, avgränsad till tre månader, och bedöms nödvändig för att säkerställa verksamhetens förmåga under sommarperioden utan att i onödan öka belastningen på personalen.

12. Tidsperiod och grund

Dispens söks för sommarperioden juni–augusti. Bakgrunden är personalbrist till följd av pensionsavgångar och medarbetare som lämnat verksamheten, i kombination med att nyrekrytering inte kunnat ske i tillräcklig omfattning.

Detta, tillsammans med behovet av schemaanpassningar för att hantera kompetensbrist, innebär att ökad flexibilitet i arbetstidsförläggningen är nödvändig för att säkerställa bemanning med rätt kompetens i utryckningsverksamheten.